Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämiseen

SISÄLTÖ

1. **YLEISET PERIAATTEET**

2. **KURINPITOKEINOT JA TURVAAMISTOIMENPITEET**

3. **ONGELMATILANTEIDEN TOIMINTAMALLEJA**

4. **KURINPIDOLLISTEN JA KASVATUKSELLISTEN TOIMIEN SEURANTA**

5. **KURINPIDOLLISTEN JA KASVATUKSELLISTEN TOIMIEN KIRJAAMISOHJEET**

1. YLEISET PERIAATTEET

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Tässä suunnitelmassa esitellään koulun kurinpitokeinoja ja niihin liittyviä menettelytapoja. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenvertaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnitelma tukee koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen.

Kurinpidollisia keinoja ovat jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen.

Oppilaita kohtaan voidaan käyttää vain perusopetuslaissa säädettyjä turvaamistoimenpiteitä. Kurinpitotoimia harkittaessa *otetaan aina huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.*

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

2. KURINPITOKEINOT JA TURVAAMISTOIMENPITEET

Kasvatuskeskustelu

Kasvatuskeskustelu on *ensisijainen tapa* puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen.

Keskustelun *määrää opettaja tai rehtori*. Keskustelu *kirjataan* wilmaan ja siitä *ilmoitetaan huoltajille*. Huoltajille varataan mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä, jos se tilanne huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Keskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.

Keskustelun kesto on *enintään kaksi tuntia*.

Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi.

Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi.

Jälki-istunto

Jälki-istunto voidaan määrätä oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti.

Jälki-istunnon *määrää* koulun *opettaja tai rehtori*. Jälki-istunto kirjataan (wilman kurinpitolomake)

Jälki-istunnon kesto *enintään kaksi tuntia*.

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, *kuultava oppilasta* ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan. Jälki-istunto voi koostua myös eri toimien yhdistelmästä. Jälki-istuntoa ei voida suorittaa työrangaistuksena.

Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta.

Kirjallinen varoitus

Kirjallinen varoitus voidaan antaa oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti.

Kirjallisen varoituksen antamisesta *päättää* koulun *rehtori.*

Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, *kuultava oppilasta* ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kirjallisen varoituksen antamista on oppilaan *huoltajalle* varattava *tilaisuus tulla kuulluksi.*

Kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, jossa varoituksen syy, teko tai laiminlyönti kuvataan tarkemmin. Päätös kirjataan järjestelmään.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kirjallinen varoitus, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Määräaikainen erottaminen

Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa *enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Ennen oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, *kuultava oppilasta* ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen määräaikaista erottamista on oppilaan *huoltajalle* varattava *tilaisuus tulla kuulluksi*. Määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös.

*Päätöksen tekee rehtorin esityksestä kasvun ja oppimisen lautakunta***.** Sosiaalihuolto mukana tai tietoinen päätöksestä.

Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tämän suunnitelman laatimiseen.

Määräaikaisesti erotetulle oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Oppilaan määrääminen poistumaan

Koulun *opettaja tai rehtori* voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Rehtori tai opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta.

Oppilaan määräämisestä poistumaan on *ilmoitettava oppilaan huoltajalle*.

Oppilaan määrääminen poistumaan kirjataan (wilman kurinpitolomake)

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on poistettu oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta, järjestetään *tarvittava oppilashuolto*. *Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa* poistumaan määräämisen jälkeen. Rehtori tai opettaja päättää, miten valvonta järjestetään.

Oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään *jäljellä olevan työpäivän ajaksi*, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan *väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi* taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti *oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi*.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä *myös seuraavaksi työpäiväksi,* mikäli *opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella* oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Opetuksen epäämisestä on *ilmoitettava oppilaan huoltajalle* ja tarvittaessa sosiaalihuollon viranomaiselle.

Opetuksen epääminen *tulee kirjata* (wilman kurinpitolomake)

Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa opetuksesta epäämisen jälkeen.

Epäämisen aikana *oppilaalle* on *järjestettävä mahdollisuus keskustella* henkilökohtaisesti oppilashuollon *psykologin tai kuraattorin kanssa*. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa *tuki* epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään *suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi*.

Oppilaan määrääminen tekemään kotitehtäviään

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä *enintään tunniksi* kerrallaan *valvonnan alaisena* suorittamaan tehtäviään.

Oppilaan määräämisestä tekemään kotitehtäviään on *ilmoitettava oppilaan huoltajalle*.

Oppilaan määrääminen tekemään kotitehtäviään *tulee kirjata* (wilman kurinpitolomake)

Siivousvelvoite

Jos tekijä on varmuudella *tiedossa* ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan.

Tehtävä tulee suorittaa *valvotusti*, eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi, eikä sen suorittaminen saa kestää enempää kuin *kaksi tuntia*. Oppilas *ei voi* tehtävän suorittamisen vuoksi *jäädä pois opetuksesta*. Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan *työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle*.

Esineiden ja aineiden haltuunotto

Kouluun ei saa tuoda eikä pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta.

Kiellettyjä ja vaarallisia esineitä ja aineita ovat muun muassa alkoholi, tupakkalain tarkoittama tupakka ja muut tupakkatuotteet, kuten sähkötupakka ja nuuska, huumausainelain tarkoittamat huumausaineet, veitset, ampuma-aseet, voimakkaat laserosoittimet sekä vastaavat esineet ja aineet.

Rehtorilla tai koulun opettajalla on *oikeus* työpäivän aikana *ottaa haltuunsa* oppilaalta kielletty esine tai aine. Haltuunotto tehtävä mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti. Toimenpiteiden käyttö tulee suunnitella ja ohjeistaa.

Jos oppilas tekee vastarintaa, voi esineen tai aineen haltuun ottamiseksi käyttää välttämättömiä voimakeinoja. Haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslaissa.

Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa *kirjallinen selvitys* tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Esineiden ja aineiden haltuun ottaminen *kirjataan* (wilman kurinpitolomake)

Toimenpiteestä *ilmoitetaan* oppilaan *huoltajille* mahdollisimman pian.

Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

Opettajan tai rehtorin haltuun ottama *häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle* oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle *viimeistään työpäivän päättyessä.*

Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle. Mikäli oppilaalle tai tämän huoltajalla ei ole lain mukaan oikeutta pitää esineitä/aineita hallussaan, luovutetaan ne poliisille.

Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta.

Jos *huoltaja* ei *kolmen kuukauden kuluessa* haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se *voidaan todisteellisesti hävittää.* Esineiden ja aineiden *hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata.*

Tavaroiden tarkistaminen

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Oppilaalle tulee ennen tarkastusta *ilmoittaa tarkastuksen syy*. *Tarkastajan* tulee olla oppilaan kanssa *samaa sukupuolta.* Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan *lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva*. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tarkastuksen

suorittamistavasta *voidaan* kuitenkin *poiketa*, jos se on asian *kiireellinen luonne* huomioon ottaen *turvallisuuden* kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Tavaroiden tarkastaminen on toteutettava mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti.

Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.

Oppilaan tarkastaminen *kirjataan* (wilman kurinpitolomake)

Toimenpiteestä *ilmoitetaan* oppilaan *huoltajille* mahdollisimman pian.

Turvaamistoimenpiteet

Rehtorilla ja opettajalla yhdessä ja erikseen on *oikeus poistaa* luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta *oppilas, joka ei noudata* opettajan tai rehtorin *poistumismääräystä*. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta oppilas, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä.

Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on yhdessä ja erikseen oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi *välttämättömiä voimakeinoja*, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oppilaan poistamisessa *ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.*

Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa *kirjallinen selvitys* tapahtuneesta *opetuksen järjestäjälle. Liiallisesta voimankäytöstä voi seurata rikoslain mukainen seuraamus.*

3. ONGELMATILANTEIDEN TOIMINTAMALLEJA

Työrauhan häirintä oppitunneilla

Tuntia pitävä opettaja huomauttaa oppilasta asiasta. Mikäli häirintä jatkuu, annetaan varoitus. Varoituksen jälkeen edelleen tuntia häiritsevällä oppilaalle annetaan Wilmaan työrauhan häiritseminen-merkki. Oppilaalle kerrotaan merkin laittamisesta esim. lyhyellä keskustelulla oppitunnin jälkeen.

Mikäli työrauhan häiritseminen on toistuvaa, on opettaja tai rehtori yhteydessä kotiin. Opettaja pitää oppilaalle kasvatuskeskustelun, jossa rehtori voi tarvittaessa olla myös mukana. Huoltajille tarjotaan

mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Kasvatuskeskustelun pitäminen kirjataan wilmaan. (tukivälilehti- toimenpiteet-kasvastuskeskustelu)

Häiriökäyttäytymisen edelleen jatkuessa voidaan ottaa myös seuraavia kurinpitokeinoja käyttöön:

- jälki-istunto
- opiskeluhuoltotyöryhmän kokoontuminen
- kirjallinen varoitus
- määräaikainen erottaminen

Kiusaaminen

Jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla ja oppilailla on velvollisuus puuttua ja kertoa havaitsemastaan kiusaamisesta. Kiusaamiseen puututaan välittömästi.

Kun koululle tulee tieto tai epäily kiusaamisesta, niin tieto välitetään luokanopettajalle tai -valvojalle sekä tarvittaessa myös rehtorille. Kiusaamisen selvittely aloitetaan välittömästi kuulemalla asianosaisia. Kiusaamistapauksesta, sen selvittelystä sekä sovituista toimenpiteistä tiedotetaan huoltajia. Tarvittaessa huoltajia kutsutaan koululle keskustelemaan ja sopimaan toimenpiteistä. Opiskeluhuollon tukitoimia esim. kuraattorin palveluja voidaan myös hyödyntää.

Toistuvat kiusaamistapaukset ohjataan koulun kiusaamisen vastaisen työryhmän käsittelyyn. Jos kiusaamiseen liittyy rikoksen tunnusmerkkejä esim. uhkausta, pakottamista ja väkivaltaa, otetaan yhteyttä poliisiviranomaiseen.

Mikäli tilanteet vaativat kurinpitotoimia esim. opetuksesta poistamista, huomautusta tai varoitusta, noudatetaan tässä kurinpitosuunnitelmassa olevia ohjeita.

4. KURINPIDOLLISTEN JA KASVATUKSELLISTEN TOIMIEN KIRJAAMISOHJEET

Wilman tuntimerkintöihin kirjataan mm.

- myöhästyminen
- työrauhan häiritseminen
- asiaton ja häiritsevä käytös
- tuntitehtävien laiminlyönti
- kotitehtävien laiminlyönti
- tehtävien suorittaminen koulupäivään päätyttyä

Wilman tuki-välilehdelle kirjataan

- kasvatuskeskustelu (oppilas-tuki-lisää uusi toimenpide-kasvatuskeskustelu)
- jälki-istunto (oppilas-tuki-lisää uusi toimenpide-kurinpitolomake)
- poistumismääräys (kurinpitolomake)
- opetukseen osallistumisen epääminen (kurinpitolomake)
- esineiden ja aineiden haltuunotto (kurinpitolomake)
- tavaroiden tarkistaminen (kurinpitolomake)

5. KURINPIDOLLISTEN JA KASVATUKSELLISTEN TOIMIEN SEURAAMINEN

Opetuksen järjestäjän tulee *seurata* kasvatuskeskustelun, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimenpiteiden *käyttöä ja niiden kehittymistä.*

Koulukohtaiset tiedot tulee *määräajoin käsitellä* muun muassa koulun *oppilashuoltoryhmässä*.